četrtek, 19. september 2019

P9_TA(2019)0017

Razmere v Turčiji, zlasti razrešitev izvoljenih županov

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. septembra 2019 o razmerah v Turčiji, zlasti razrešitvi izvoljenih županov (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Turčiji, zlasti tistih z dne 24. novembra 2016 o odnosih med EU in Turčijo ([1]), z dne 27. oktobra 2016 o položaju novinarjev v Turčiji ([2]), z dne 8. februarja 2018 o sedanjem stanju na področju človekovih pravic v Turčiji ([3]) ter z dne 13. marca 2019 o poročilu Komisije o Turčiji za leto 2018 ([4]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 29. maja 2019 o širitveni politiki EU (COM(2019)0260) ter delovnega dokumenta služb Komisije, priloženega poročilu o Turčiji za leto 2019 (SWD(2019)0220),

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. junija 2018 ter relevantnih prejšnjih sklepov Sveta in Evropskega sveta,

— ob upoštevanju predhodnih ugotovitev misije za opazovanje volitev, ki jo je napotil Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope,

— ob upoštevanju priporočil Beneške komisije in zaveze Turčije k Evropski listini lokalne samouprave,

— ob upoštevanju resolucije št. 2260 parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 24. januarja 2019 o poslabšanju položaja opozicijskih politikov v Turčiji in o tem, kaj je mogoče storiti za zaščito njihovih temeljnih pravic v državi članici Sveta Evrope,

— ob upoštevanju izjav uradne govorke Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) z dne 19. avgusta 2019 o začasni razrešitvi izvoljenih županov in pridržanju na stotine ljudi na jugovzhodu Turčije,

— ob upoštevanju sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Selahttin Demirtas proti Turčiji,

— ob upoštevanju resolucije št. 2156 (2017) parlamentarne skupščine Sveta Evrope o delovanju demokratičnih institucij v Turčiji,

— ob upoštevanju dejstva, da ustanovne vrednote EU temeljijo na pravni državi in spoštovanju človekovih pravic in vrednot, kar velja tudi za države kandidatke za članstvo v EU,

— ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, katerih podpisnica je tudi Turčija,

— ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

([1]) UL C 224, 27.6.2018, str. 93.
([2]) UL C 215, 19.6.2018, str. 199.
([3]) UL C 463, 21.12.2018, str. 56.
([4]) Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0200.

A. ker je Turčija pomembna partnerica EU in se od nje kot države kandidatke pričakuje spoštovanje najvišjih standardov demokracije, vključno s človekovimi pravicami, pravno državo, temeljnimi svoboščinami, verodostojnimi volitvami in splošno pravico do poštenega sojenja;

B. ker naj bi bile lokalne volitve, ki so potekale 31. marca 2019, glede na predhodne ugotovitve delegacije za opazovanje volitev pri Kongresu za lokalne in regionalne oblasti (Svet Evrope) izvedene v skladu s predpisi; ker je bila udeležba na lokalnih volitvah zelo visoka; ker je opazovalce pri teh volitvah na splošno motila prevelika medijska pristranskost v korist vladajoče Ljudske zveze;

C. ker so na lokalnih volitvah 31. marca 2019 župan Diyarbakirja Adnan Selçuk Mizrakli (65 % glasov), župan Mardina Ahmet Türk (56 % glasov) in županja Vana Bedia Özgökçe (54 %) prejeli večino glasov, torej jim je ljudstvo podelilo mandat, da opravljajo županske naloge;

D. ker je vrhovna volilna komisija Republike Turčije odobrila kandidature vseh treh županov za volitve;

E. ker so bili demokratično izvoljeni župani Diyarbakirja, Vana in Mardina v jugovzhodni Turčiji zamenjani z guvernerji/upravitelji pokrajin, ki jih je imenovala vlada, češ da proti županom poteka kazenska preiskava zaradi domnevnih povezav s terorizmom;

F. ker zamenjava Adnana Selçuka Mizraklija, Ahmeta Türka in Bedie Özgökçe Ertan z državnimi guvernerji zbuja resne skrbi in postavlja pod vprašaj spoštovanje izida demokratičnih volitev 31. marca 2019; ker je bilo na osnovi podobnih neutemeljenih obtožb 18. avgusta 2019 pridržanih še 418 civilistov, v glavnem občinskih svetnikov in uslužbencev iz 29 turških pokrajin;

G. ker je bil septembra 2016 z odlokom o izrednih razmerah spremenjen turški zakon o občinah, da bi omogočili upravno odstavitev županov, obtoženih povezav s terorizmom, in jih nadomestili z guvernerji pokrajin; ker je Beneška komisija turške oblasti pozvala, naj prekličejo določbe, ki jih uvaja turški zakonski odlok št.º674 z dne 1. septembra 2016 in ki v izrednih razmerah niso nujno potrebne, zlasti tiste, ki dopuščajo imenovanje neizvoljenih posameznikov na položaje županov, podžupanov in lokalnih svetnikov;

H. ker je turška vrhovna volilna komisija 9. aprila 2019 še štiri izvoljene župane in občinske svetnike na jugovzhodu države razglasila za nesposobne opravljanja funkcije, čeprav je pred volitvami 31. marca 2019 potrdila njihove kandidature, kot razlog pa je navedla, da so bili kandidati prej državni uradniki in da so bili odpuščeni z vladnim odlokom; ker je ta komisija nato te položaje dodelila kandidatom iz Stranke za pravičnost in razvoj (AKP); ker zatiranje turške politične opozicije poteka sočasno s krčenjem možnosti za demokratično izražanje ter stalnimi ukrepi, s katerimi skušajo turške oblasti utišati glasove opozicije – med drugim novinarje, zagovornike človekovih pravic, akademike, sodnike in odvetnike;

I. ker so mnogi izmed sprejetih ukrepov pretirani ter kršijo turško zakonodajo, zaveze, ki jih je Turčija sprejela kot članica Sveta Evrope, in mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah; ker je bilo v represivnih ukrepih po poskusu državnega udara pridržanih 150 000 ljudi, 78 000 pa je bilo aretiranih na podlagi obtožb o terorizmu, pri čemer je v zaporu še vedno več kot 50 000 ljudi, večinoma brez prepričljivih dokazov; ker je bilo decembra 2018 v zaporu 57 000 pripornikov, proti katerim sploh ni bila vložena obtožnica ali pa so čakali na sojenje; ker je bilo več kot 20 % teh oseb zaprtih na osnovi obtožb, povezanih s terorizmom, vključno z novinarji, političnimi aktivisti, odvetniki in zagovorniki človekovih pravic, kar je še poglobilo dvome o neodvisnosti sodstva;

četrtek, 19. september 2019

J. ker je odločitev vrhovne volilne komisije, da ponovi volitve za župana Istanbula in da na županske položaje nekaterih občin na jugovzhodu Turčije postavi drugouvrščene kandidate, zelo problematična, zlasti kar zadeva zakonitost in integriteto volilnega procesa ter neodvisnost te institucije od političnega vmešavanja;

K. ker je turški notranji minister 3. septembra 2019 napovedal nove sklepe o odstavitvi izvoljenih uradnikov in zlasti zagrozil z zamenjavo istanbulskega župana Ekrema Imamogluja;

L. ker je bila Canan Kaftancioglu, pokrajinska predsednica Republikanske ljudske stranke (CHP), 6. septembra 2019 obsojena na 9 let in 8 mesecev zapora zaradi razžalitve predsednika in državnih uradnikov, poniževanja države, hujskanja ljudi k sovraštvu ter uporabe družbenih medijev za širjenje propagande v korist teroristične organizacije med letoma 2012 in 2017;

M. ker je bilo zaradi varnosti prepovedanih več javnih protestov zoper odstavitev županov, tiste, ki so bili vseeno sklicani, pa je razgnala policija in se v več primerih zatekla k množičnim aretacijam in preganjanju udeležencev; ker je to posledica zakonodaje, sprejete takoj po preklicu izrednih razmer;

N. ker je bilo v Turčiji organiziranih več napadov, leta 2016 pa poskus državnega udara, v katerem je bilo ubitih 248 ljudi;

1. obžaluje odločitev turških oblasti, da na osnovi spornih dokazov odstavijo demokratično izvoljene župane; poudarja, da ti ukrepi še dodatno spodkopavajo možnosti politične opozicije, da uveljavlja svoje pravice in odigra svojo demokratično vlogo; poziva turške oblasti, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo pripadnike opozicije, ki so bili aretirani med zatiranjem oporečnikov v državi, in umaknejo vse obtožbe proti njim;

2. odločno obsoja samovoljno zamenjavo izvoljenih lokalnih predstavnikov z neizvoljenimi upravitelji, saj to dodatno spodkopava demokratično strukturo Turčije; poziva turške oblasti, naj ponovno namestijo župane in druge izvoljene uradnike, ki so zmagali na lokalnih volitvah 31. marca 2019 in jim je bilo preprečeno, da bi nastopili funkcijo, ali pa so bili na osnovi neutemeljenih obtožb odpuščeni oziroma zamenjani z neizvoljenimi upravitelji;

3. odločno zavrača politično motivirano obsodbo Canan Kaftancioglu, ki je bila očitno kaznovana, ker je odigrala osrednjo vlogo v uspešni predvolilni kampanji za župana Istanbula, in zahteva njen takojšen preklic;

4. obsoja grožnje turških oblasti, da bo odpustila še druge izvoljene uradnike, in Turčijo poziva, naj se vzdrži novih ustrahovalnih ukrepov;

5. znova poudarja, kako pomembni so dobri odnosi s Turčijo, temelječi na skupnih vrednotah, spoštovanju človekovih pravic, pravni državi, svobodnih in demokratičnih volitvah – vključno s spoštovanjem volilnih izidov – temeljnih svoboščinah in splošni pravici do poštenega sojenja; poziva turško vlado, naj zagotovi spoštovanje človekovih pravic vseh ljudi, ki živijo in delajo v Turčiji, tudi tistih, ki potrebujejo mednarodno zaščito;

6. znova izraža globoko zaskrbljenost zaradi nadaljnjega krčenja temeljnih svoboščin in pravne države v Turčiji in obsoja samovoljo pridržanje, sodno in upravno nadlegovanje, prepoved potovanja in druga sredstva, namenjena preganjanju turških državljanov, tudi politikov in izvoljenih uradnikov, zagovornikov človekovih pravic, državnih uslužbencev, pripadnikov organizacij civilne družbe, akademikov in množice običajnih državljanov; je zaskrbljen zaradi poročil o stalnem preganjanju in preiskovanju zelo široko opredeljenih in nejasnih terorističnih kaznivih dejanj;

7. poziva Turčijo, naj svojo protiteroristično zakonodajo uskladi z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic; znova poudarja, da te zakonodaje, ki je zelo ohlapna, ne bi smeli uporabljati za kaznovanje državljanov in medijev, ki uveljavljajo svobodo govora, ter za samovoljno odstavljanje izvoljenih predstavnikov in njihovo zamenjavo z vladnimi upravitelji;

8. poziva turške oblasti, naj spoštujejo mednarodna načela, zagotovijo pluralizem ter svobodo združevanja in izražanja, upoštevajo najboljšo prakso in ustvarijo naklonjeno okolje za predstavnike, ki so jih na svoboden in pošten način izvolili turški državljani; poudarja, da takšne odločitve kršijo pravico do svobodnih volitev, pravico do političnega udejstvovanja in pravico do svobode izražanja iz evropske konvencije o človekovih pravicah;

9. znova izraža zaskrbljenost zaradi pretirane uporabe pravnih postopkov zoper izvoljene lokalne predstavnike v Turčiji in zaradi njihove zamenjave z imenovanimi upravitelji, saj ta praksa resno spodkopava pravilno delovanje lokalne demokracije;

10. poziva turško vlado, naj zagotovi, da bodo imeli vsi posamezniki pravico do dolžnega pravnega ravnanja in do tega, da njihov primer v skladu z mednarodnimi standardi preuči neodvisno sodišče, ki lahko odredi odpravo krivic, vključno z odškodnino za povzročeno materialno in moralno škodo; poziva Turčijo, naj poskrbi za operativno, strukturno in finančno neodvisnost turškega urada za človekove pravice in enakost ter turškega varuha človekovih pravic, da bosta lahko dejansko izvajala nadzor in ponujala možnosti za odpravo krivic ter spoštovala sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice;

11. obsoja dejstvo, da je Selahattin Demirtas, vodja opozicije in predsedniški kandidat, še vedno v zaporu, in poziva k njegovi takojšnji in brezpogojni izpustitvi; je seznanjen s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je turške oblasti pozvalo, naj Demirtasa nemudoma izpustijo;

12. izraža resno zaskrbljenost, ker turški organi nadzorujejo platforme družbenih medijev in brišejo račune njihovih uporabnikov;

13. poziva ESZD in Komisijo, naj Parlamentu izčrpno poročata o vprašanjih, ki so se obravnavala med političnim dialogom EU-Turčija 13. septembra 2019;

14. poziva podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Komisijo in države članice, naj v pogovorih s turškimi sogovorniki še naprej načenjajo vprašanje priprtih pripadnikov opozicije, zagovornikov človekovih pravic, političnih aktivistov, odvetnikov, novinarjev in akademikov ter jim ponujajo diplomatsko in politično podporo, vključno z opazovanjem sojenja in spremljanjem zadev; poziva Komisijo in države članice, naj pogosteje dodeljujejo izredna nepovratna sredstva za zagovornike človekovih pravic in skrbijo za popolno izvajanje smernic EU o zagovornikih človekovih pravic;

15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, turškemu predsedniku ter vladi in parlamentu Turčije, in prosi za prevod te resolucije v turščino.